

Demokracja lokalna w opinii Polaków

Opracowała
Barbara Badora

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Wyróżniająca Jakość Badań

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- Włodarze polskich miast i gmin, generalnie rzecz biorąc, cieszą się relatywnie wysokim zaufaniem społecznym. Blisko dwie trzecie (65%) badanych deklaruje zaufanie do prezydenta/burmistrza/wójta swojego miasta lub gminy. Natomiast 16% respondentów nie ufa włodarzowi swojego miasta lub gminy, a 11% deklaruje obojętność. Średnia deklarowanego zaufania do prezydentów/burmistrzów/wójtów na skali, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi głęboką nieufność respondenta, a +5 oznacza, że ma on do tej osoby pełne zaufanie, wyniosła 1,75.
- Większość badanych jest przekonana, że referenda lokalne są dobre dla demokracji lokalnej, przy czym ze znacznie większą aprobatą spotykają się referenda mające na celu uzyskanie opinii mieszkańców w sprawach ważnych dla wspólnoty samorządowej (82%) niż w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego (np. prezydenta/burmistrza miasta/wójta lub rady/sejmiku) przed końcem kadencji (62%).
- Ponad dwie trzecie ankietowanych (69%) uważa, że rywalizacja ogólnokrajowych partii politycznych ma wpływ na politykę lokalną w miejscowości, w której mieszkają. Przeciwnego zdania jest mniej niż jedna piąta (18%) respondentów, a 13% uchyliło się od odpowiedzi.

SPIS TREŚCI

Zaufanie do prezydentów/burmistrzów/wójtów	1
Czy referenda są korzystne dla demokracji lokalnej	2
O wpływie ogólnokrajowych partii politycznych na demokrację lokalną	4

W czerwcowym badaniu¹, w kontekście przeprowadzonego niedawno referendum w sprawie odwołania prezydenta Krakowa, zapytaliśmy respondentów o kilka kwestii związanych z demokracją lokalną, a w szczególności o zaufanie do władarzy miast i gmin, postrzeganie mechanizmu referendum lokalnego oraz o wpływ ogólnokrajowych partii politycznych na politykę lokalną. Pytania zostały opracowane we współpracy z prof. Agnieszką Hess z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

ZAUFANIE DO PREZYDENTÓW/ BURMISTRZÓW/ WÓJTÓW

Blisko dwie trzecie badanych (65%) deklaruje zaufanie do prezydenta/burmistrza/wójta swojego miasta/gminy. Natomiast 16% respondentów nie ufa władarzowi swojego miasta lub gminy, a 11% deklaruje obojętność. Od zajęcia stanowiska uchyliło się 8% pytanych. Średnia deklarowanego zaufania do prezydentów/burmistrzów/wójtów na skali, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi głęboką nieufność respondenta, a +5 oznacza, że ma on do tej osoby pełne zaufanie, wyniosła 1,75.

Dla porównania warto dodać, iż w pytaniu dotyczącym zaufania do polityków aktywnych na szczeblu centralnym w tym samym badaniu największy odsetek respondentów zadeklarował zaufanie do Karola Nawrockiego (53%). Także średnia na skali zaufania i nieufności w przypadku jego osoby jest w tym miesiącu najwyższa i wynosi ona +0,58². Porównując te wyniki można zatem powiedzieć, iż – generalnie rzecz biorąc – władarze polskich miast i gmin cieszą się relatywnie wysokim zaufaniem społecznym.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (434) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

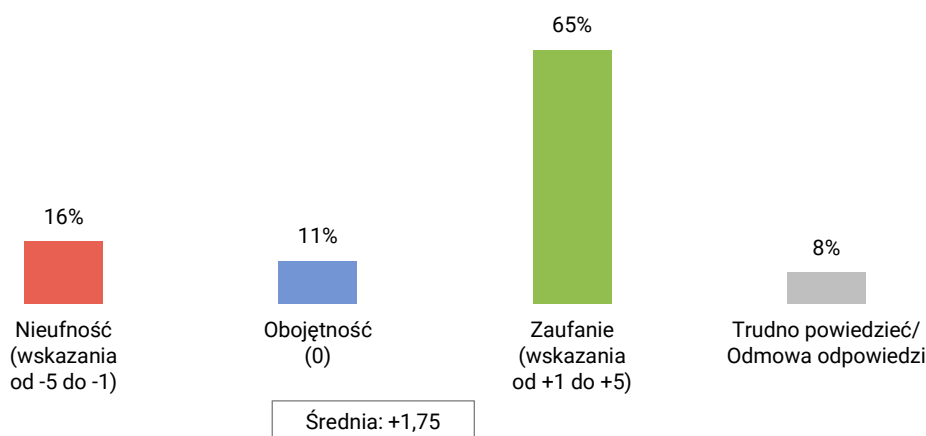
- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 11 do 21 czerwca 2026 roku na próbie liczącej 991 osób (w tym: 66,4% metodą CAPI, 16,3% – CATI i 17,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Zaufanie do polityków w czerwcu”, lipiec 2026 (oprac. A. Cybulska).

RYS. 1. W jakim stopniu prezydent/burmistrz/wójt Pana(i) miasta/gminy budzi Pana(i) zaufanie? Proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi głęboką nieufność, 0 – że jest obojętna, a +5 oznacza, że ma do tej osoby pełne zaufanie

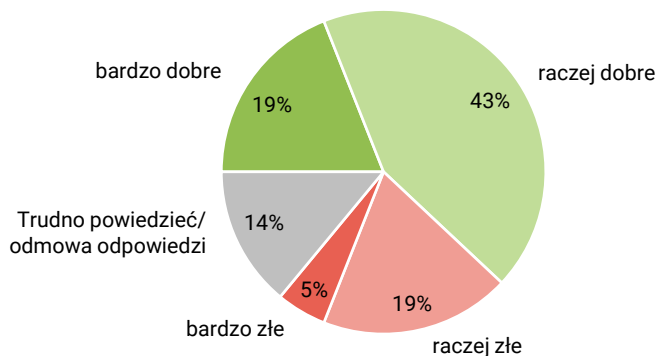
Wielozmiennowe analizy statystyczne wskazują, iż spośród analizowanych zmiennych demograficznych i społecznych największe znaczenie dla zaufania do prezydentów/burmistrzów/wójtów ma wielkość miejscowości, w której mieszkają badani. Najlepiej w kategoriach zaufania i nieufności władarzy swoich gmin odbierają mieszkańcy wsi. W przypadku miast najczęściej zaufaniem ich władarzy obdarzają mieszkańcy najmniejszych z nich (poniżej 20 tys. mieszkańców), a najgorzej odbierają ich badani z co najmniej półmilionowych metropolii (zob. tabele aneksowe 1 i 2). Warto też zauważyć, iż wśród mieszkańców największych miast średnia wskazań na skali zaufania i nieufności jest ujemna (-0,16), mimo iż znacznie częściej deklarują oni zaufanie niż nieufność do prezydenta swojego miasta (47% wobec 36%). Wynika to z faktu, iż mieszkańcy co najmniej półmilionowych miast deklarując nieufność znacznie częściej niż deklarując zaufanie posługiwali się skrajną wartością skali.

CZY REFERENDA SĄ KORZYSTNE DLA DEMOKRACJI LOKALNEJ

Większość badanych jest przekonana, że referenda lokalne są dobre dla demokracji lokalnej, przy czym ze znacznie większą aprobatą spotykają się referenda (np. w miastach lub gminach) mające na celu uzyskanie opinii mieszkańców w sprawach ważnych dla wspólnoty samorządowej (82%) niż referenda lokalne dotyczące odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego (np. prezydenta/burmistrza miasta/wójta lub rady/sejmiku) przed końcem kadencji (62%). Przeciwnikami referendów lokalnych mających na celu uzyskanie opinii mieszkańców w sprawach ważnych dla wspólnoty samorządowej jest się 8% respondentów, a przeciwnikami stosowania ich w celu odwołania jednostki samorządu terytorialnego przed końcem kadencji – niemal co czwarty badany (24%).

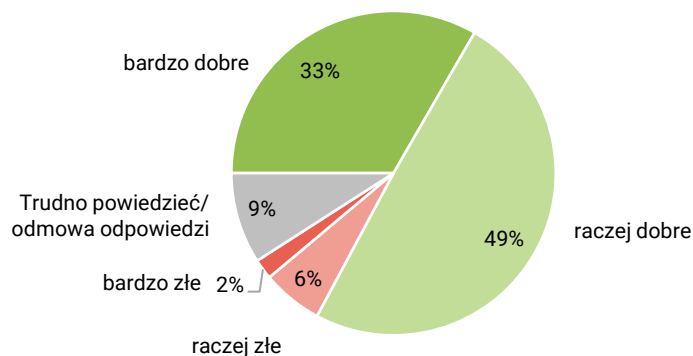
CBOS

RYS. 2. Czy, Pana(i) zdaniem, referenda lokalne w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego (np. prezydenta/burmistrza miasta/wójta lub rady/sejmiku) przed końcem kadencji są dla demokracji lokalnej:

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, referenda lokalne (np. w miastach lub gminach) w celu uzyskania opinii mieszkańców w sprawach ważnych dla wspólnoty samorządowej są dla demokracji lokalnej:

Opinie ankietowanych w kwestii referendów lokalnych najbardziej różnicują deklarowane przez nich poglądy polityczne, a znacznie częściej niż pozostali za bardzo dobre dla demokracji lokalnej uważają je osoby o poglądach prawicowych (zob. tabele aneksowe 3 i 4). Ponadto w przypadku referendów w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego (np. prezydenta/burmistrza miasta/wójta lub rady/sejmiku) przed końcem kadencji znacznie częściej niż pozostali za złe dla demokracji lokalnej uważają je badani o poglądach lewicowych.

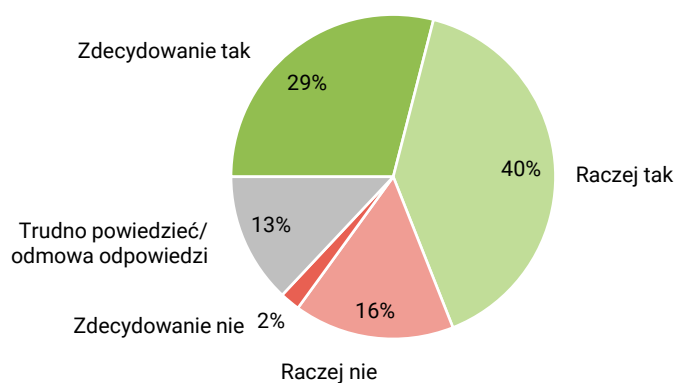
Biorąc pod uwagę pozostałe zmienne społeczno-demograficzne możemy zauważyć, iż poparcie dla referendów lokalnych rośnie wraz ze wzrostem wykształcenia ankietowanych, choć za rozwiązanie dobre dla demokracji lokalnej uważa je większość badanych, niezależnie od tego, na jakim poziomie zakończyli swoją formalną edukację. Ponadto częściej za dobre dla demokracji lokalnej uważają je mężczyźni niż kobiety.

O WPŁYWIE OGÓLNOKRAJOWYCH PARTII POLITYCZNYCH NA DEMOKRACJĘ LOKALNĄ

Ponad dwie trzecie badanych (69%) uważa, że rywalizacja ogólnokrajowych partii politycznych ma wpływ na politykę lokalną w miejscowości, w której mieszkają. Przeciwnego zdania jest mniej niż jedna piąta respondentów (18%), a 13% ankietowanych uchyliło się od odpowiedzi.

CBOS

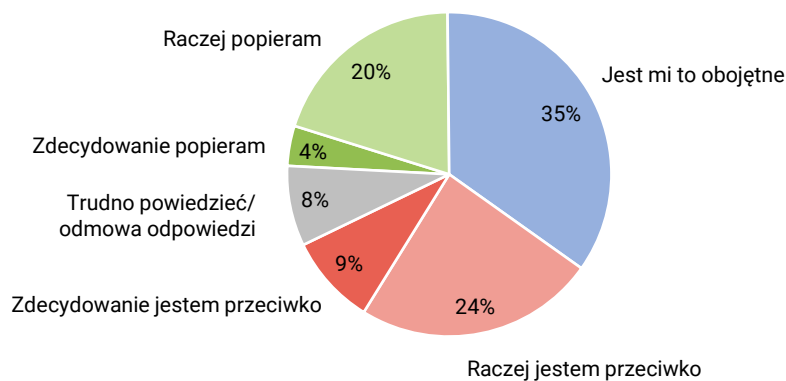
RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem, rywalizacja ogólnokrajowych partii politycznych ma wpływ na politykę lokalną w miejscowości, w której Pan(i) mieszka?

Wpływ rywalizacji ogólnokrajowych partii politycznych na politykę lokalną najbardziej widoczny jest dla respondentów z miast liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców. Ponadto znacznie częściej niż słabiej wykształceni dostrzegają go badani z wyższym wykształceniem (zob. tabelę aneksową 5).

Zapytaliśmy respondentów również o ich stosunek do wystawiania i wspierania kandydatów w wyborach na włodarzy miast i wsi (prezydentów, burmistrzów, wójtów) przez partie polityczne. Zdania w tej kwestii są mocno podzielone. Najwięcej badanych (35%) twierdzi, że jest im to obojętne. Wśród pozostałych znacznie więcej jest przeciwników (33%) niż zwolenników (24%) takiej aktywności partii politycznych.

RYS. 5. Partie polityczne mogą wystawiać i wspierać kandydatów w wyborach na włodarzy miast i wsi (prezydentów, burmistrzów, wójtów). Jaki jest Pana(i) stosunek do takiego działania partii politycznych?

Co ciekawe, najwyższy poziom sprzeciwu wobec zaangażowania partii politycznych w wybory włodarzy miast i wsi odnotowaliśmy wśród osób z wyższym wykształceniem (40%) oraz pracowników instytucji, urzędów lub zakładów całkowicie państwowych, samorządowych lub publicznych, w tym także w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa (40%). Generalnie jednak w niemal wszystkich analizowanych grupach społecznych i demograficznych poglądy w tej kwestii są mocno podzielone (zob. tabelę aneksową 6).

TABELA 1

		W jakim stopniu prezydent/burmistrz/wójt Pana(i) miasta/gminy budzi Pana(i) zaufanie? Proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi głęboką nieufność, 0 – że jest obojętna, a +5 oznacza, że ma do tej osoby pełne zaufanie		Liczba osób
		Średnia	Odchylenie standardowe	
Ogółem		1,75	2,85	916
Płeć	Mężczyźni	1,58	2,89	439
	Kobiety	1,90	2,81	477
Wiek	18–24 lata	1,30	2,76	76
	25–34	1,13	2,76	129
	35–44	1,36	3,00	182
	45–54	1,62	2,89	175
	55–64	2,24	2,52	131
	65 lat i więcej	2,39	2,82	224
Miejsce zamieszkania	Wieś	2,36	2,46	369
	Miasto do 19 999	2,01	3,03	129
	20 000 – 99 999	1,81	2,75	172
	100 000 – 499 999	1,27	2,62	139
	500 000 i więcej mieszk.	-0,16	3,41	107
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	2,46	2,67	87
	Zasadnicze zawodowe	2,35	2,53	194
	Średnie	1,77	2,81	344
	Wyższe	1,11	3,02	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	0,62	3,00	157
	Średni personel, technicy	1,39	2,90	57
	Pracownicy adm.-biurowi	1,21	3,15	53
	Pracownicy usług	1,60	2,76	83
	Robotnicy wykwalifikowani	2,23	2,58	87
	Robotnicy niewykwalifik.	1,66	2,87	26
	Rolnicy	2,81	2,26	32
	Pracujący na własny rach.	2,16	2,65	58
	Bezrobotni	1,36	3,55	18
	Emeryci	2,41	2,76	233
	Renciści	1,86	2,66	32
	Uczniowie i studenci	1,07	2,69	42
	Zajmujący się domem i inni	2,25	2,14	38
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1,66	2,81	132
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	1,69	2,99	97
	sekt. pryw. poza rolnict.	1,22	2,94	282
	prywatnym gosp. rolnym	2,05	2,33	32
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	2,01	3,04	87
	Od 2000 do 2999 zł	2,43	2,54	129
	Od 3000 do 3999 zł	2,06	2,74	143
	Od 4000 do 5999 zł	1,44	2,96	143
	6000 zł i więcej	0,92	3,04	125
	Trudno powiedzieć	1,80	2,79	115
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	1,65	2,74	171
	Złe	1,48	3,33	30
	Średnie	1,59	2,82	257
Udział w prakt. religijnych	Dobre	1,83	2,84	628
	Kilka razy w tygodniu	1,21	3,61	48
	Raz w tygodniu	2,00	2,84	274
	1–2 razy w miesiącu	2,20	2,76	127
	Kilka razy w roku	1,68	2,70	266
	W ogóle nie uczestniczy	1,34	2,92	180
Poglądy polityczne	Lewica	2,14	2,60	221
	Centrum	1,73	2,68	239
	Prawica	1,43	3,12	320
	Trudno powiedzieć	1,92	2,98	104

TABELA 2

		W jakim stopniu prezydent/burmistrz/wójt Pana(i) miasta/gminy budzi Pana(i) zaufanie? Proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi głęboką nieufność, 0 – że jest obojętna, a +5 oznacza, że ma do tej osoby pełne zaufanie				Liczba osób
		Nieufność (wskazania od -5 do -1)	Obojętność (0)	Zaufanie (wskazania od +1 do +5)	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	
Ogółem		16	11	65	8	991
Płeć	Mężczyźni	16	12	64	8	475
	Kobiety	15	11	67	8	516
Wiek	18–24 lata	18	10	64	7	81
	25–34	20	14	60	6	138
	35–44	24	9	63	4	190
	45–54	17	13	65	4	183
	55–64	8	14	69	9	143
	65 lat i więcej	10	9	68	12	256
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	12	71	7	398
	Miasto do 19 999	16	10	70	5	135
	20 000 – 99 999	14	14	64	9	188
	100 000 – 499 999	19	11	63	7	149
	500 000 i więcej mieszk.	36	6	47	11	121
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	10	15	65	10	96
	Zasadnicze zawodowe	8	13	69	9	215
	Średnie	16	11	67	6	365
	Wyższe	23	9	61	8	315
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	30	7	56	6	167
	Średni personel, technicy	15	8	71	6	60
	Pracownicy adm.-biurowi	16	20	59	5	56
	Pracownicy usług	22	6	67	5	88
	Robotnicy wykwalifikowani	10	13	68	9	96
	Robotnicy niewykwalifik.	18	15	60	6	28
	Rolnicy	4	13	79	3	33
	Pracujący na własny rach.	8	16	71	4	61
	Bezrobotni	27		69	4	19
	Emeryci	10	9	70	11	262
	Renciści	9	28	54	9	36
	Uczniowie i studenci	18	24	55	3	43
	Zajmujący się domem i inni	12	10	67	10	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	15	65	6	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	10	67	7	105
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	9	62	6	300
	prywatnym gosp. rolnym	8	22	67	3	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	14	11	72	3	90
	Od 2000 do 2999 zł	10	8	72	10	143
	Od 3000 do 3999 zł	14	16	67	3	147
	Od 4000 do 5999 zł	18	11	64	7	154
	6000 zł i więcej	26	7	61	6	133
	Trudno powiedzieć	14	12	63	12	130
	Odmowa odpowiedzi	14	13	62	11	191
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	6	64	6	32
	Średnie	15	15	61	9	284
	Dobre	16	10	67	7	675
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	23	11	56	9	52
	Raz w tygodniu	15	11	66	8	299
	1–2 razy w miesiącu	12	12	69	7	137
	Kilka razy w roku	16	9	72	3	273
	W ogóle nie uczestniczy	18	13	59	10	201
Poglądy polityczne	Lewica	12	7	75	7	237
	Centrum	15	14	66	6	254
	Prawica	21	10	63	5	338
	Trudno powiedzieć	14	14	58	14	122

TABELA 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, referenda lokalne w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego (np. prezydenta/burmistrza miasta/ wójta lub rady/sejmiku) przed końcem kadencji są dla demokracji lokalnej:					Liczba osób
		bardzo dobre	raczej dobre	raczej złe	bardzo złe	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		19	43	19	5	14	991
Płeć	Mężczyźni	27	44	15	5	9	475
	Kobiety	11	43	23	4	19	516
Wiek	18–24 lata	19	46	14	1	19	81
	25–34	22	48	15	3	12	138
	35–44	22	50	15	4	10	190
	45–54	21	42	23	7	7	183
	55–64	18	42	21	3	15	143
	65 lat i więcej	13	37	24	6	20	256
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	45	20	5	16	398
	Miasto do 19 999	16	40	20	4	20	135
	20 000 – 99 999	23	39	18	7	13	188
	100 000 – 499 999	23	41	21	2	12	149
	500 000 i więcej mieszk.	21	52	17	3	7	121
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	11	40	16	3	30	96
	Zasadnicze zawodowe	11	47	23	4	16	215
	Średnie	21	43	16	6	14	365
	Wyższe	24	42	23	4	7	315
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	43	22	6	8	167
	Średni personel, technicy	36	38	13	5	8	60
	Pracownicy adm.-biurowi	20	45	16	2	17	56
	Pracownicy usług	16	51	23	2	9	88
	Robotnicy wykwalifikowani	22	53	12	4	9	96
	Robotnicy niewykwalifik.	18	53	8	6	16	28
	Rolnicy	16	36	18	8	22	33
	Pracujący na własny rach.	25	43	24	4	3	61
	Bezrobotni	26	32	29		13	19
	Emeryci	12	39	25	4	20	262
	Renciści	18	50	4	9	19	36
	Uczniowie i studenci	20	44	12	6	18	43
	Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	8	45	21	4	23
inst. państw., publicznej		23	41	18	7	10	140
spółce właścicieli prywatnych i państwa		24	46	20	4	6	105
sekt. pryw. poza rolnict.		21	49	18	3	9	300
prywatnym gosp. rolnym		12	35	23	4	26	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	14	43	25	3	15	90
	Od 2000 do 2999 zł	16	40	20	6	18	143
	Od 3000 do 3999 zł	18	47	23	2	10	147
	Od 4000 do 5999 zł	21	47	22	4	6	154
	6000 zł i więcej	23	41	22	8	5	133
	Trudno powiedzieć	11	50	15	2	23	130
Odmowa odpowiedzi	23	39	13	5	20	191	
Ocena własnych war. mater.	Złe	22	35	9	10	23	32
	Średnie	23	41	18	3	16	284
	Dobre	17	45	21	5	13	675
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	16	47	15	2	21	52
	Raz w tygodniu	20	44	19	5	13	299
	1–2 razy w miesiącu	16	45	19	3	16	137
	Kilka razy w roku	17	43	22	6	12	273
	W ogóle nie uczestniczy	19	44	21	5	12	201
Poglądy polityczne	Lewica	13	42	30	5	9	237
	Centrum	15	47	22	8	8	254
	Prawica	29	44	15	2	10	338
	Trudno powiedzieć	9	40	13	2	37	122

TABELA 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, referenda lokalne (np. w miastach lub gminach) w celu uzyskania opinii mieszkańców w sprawach ważnych dla wspólnoty samorządowej są dla demokracji lokalnej:					Liczba osób
		bardzo dobre	raczej dobre	raczej złe	bardzo złe	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		33	49	6	2	9	991
Płeć	Mężczyźni	38	46	5	3	7	475
	Kobiety	28	51	8	1	12	516
Wiek	18–24 lata	39	40	2	5	14	81
	25–34	42	40	6	1	11	138
	35–44	40	50	4	2	3	190
	45–54	35	50	7	4	5	183
	55–64	29	55	7	1	8	143
	65 lat i więcej	22	51	10	2	16	256
Miejsce zamieszkania	Wieś	30	50	7	3	10	398
	Miasto do 19 999	24	56	4	1	14	135
	20 000 – 99 999	38	41	10	3	9	188
	100 000 – 499 999	39	50	4	1	7	149
	500 000 i więcej mieszk.	38	50	6	2	4	121
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	48	4	4	26	96
	Zasadnicze zawodowe	20	54	13	0	12	215
	Średnie	35	51	4	2	8	365
	Wyższe	44	43	5	3	4	315
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	43	43	3	4	6	167
	Średni personel, technicy	47	44	5	1	3	60
	Pracownicy adm.-biurowi	45	39	8		8	56
	Pracownicy usług	36	48	6	1	8	88
	Robotnicy wykwalifikowani	32	58	2	3	6	96
	Robotnicy niewykwalifik.	35	53			11	28
	Rolnicy	30	57	5		8	33
	Pracujący na własny rach.	31	50	10	6	2	61
	Bezrobotni	30	61	2		7	19
	Emeryci	21	53	11	1	14	262
	Renciści	33	49	2	4	12	36
	Uczniowie i studenci	42	36	4	3	15	43
	Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	28	44	10		18
inst. państw., publicznej		42	47	4	3	4	140
spółce właścicieli prywatnych i państwa		31	55	4	4	7	105
sekt. pryw. poza rolnict.		40	46	5	2	6	300
prywatnym gosp. rolnym		25	61	5		9	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	23	59	8	3	7	90
	Od 2000 do 2999 zł	26	48	14	1	11	143
	Od 3000 do 3999 zł	35	51	6	1	7	147
	Od 4000 do 5999 zł	37	52	5	2	4	154
	6000 zł i więcej	42	46	6	4	2	133
	Trudno powiedzieć	36	44	5	2	14	130
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	31	46	4	3	16	191
	Złe	18	52	5	9	17	32
	Średnie	36	45	9	1	9	284
Udział w prakt. religijnych	Dobre	33	50	5	2	9	675
	Kilka razy w tygodniu	33	40	9	2	15	52
	Raz w tygodniu	29	53	7	2	9	299
	1–2 razy w miesiącu	27	55	8	2	7	137
	Kilka razy w roku	37	48	4	3	8	273
W ogóle nie uczestniczy	37	45	7	3	8	201	
Poglądy polityczne	Lewica	32	54	6	3	5	237
	Centrum	28	53	10	2	6	254
	Prawica	42	47	5	2	4	338
	Trudno powiedzieć	24	42	6	1	27	122

TABELA 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, rywalizacja ogólnokrajowych partii politycznych ma wpływ na politykę lokalną w miejscowości, w której Pan(i) mieszka?					Liczba osób
		Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		29	40	16	2	13	991
Płeć	Mężczyźni	31	39	18	3	10	475
	Kobiety	27	41	14	2	16	516
Wiek	18–24 lata	22	46	17	2	13	81
	25–34	21	45	20		14	138
	35–44	35	41	16	1	7	190
	45–54	36	39	13	2	9	183
	55–64	33	37	15	2	13	143
	65 lat i więcej	23	37	17	4	19	256
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	39	19	2	15	398
	Miasto do 19 999	22	37	19	3	20	135
	20 000 – 99 999	29	42	16	3	10	188
	100 000 – 499 999	32	44	14	1	8	149
	500 000 i więcej mieszcz.	50	37	5		8	121
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	33	21	2	26	96
	Zasadnicze zawodowe	23	40	17	2	18	215
	Średnie	25	43	17	3	12	365
	Wyższe	41	39	13	1	7	315
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	46	37	9	1	8	167
	Średni personel, technicy	37	43	10	2	9	60
	Pracownicy adm.-biurowi	14	52	13	6	15	56
	Pracownicy usług	24	41	21		13	88
	Robotnicy wykwalifikowani	31	31	26	2	10	96
	Robotnicy niewykwalifik.	38	48	7		7	28
	Rolnicy	20	51	18	3	9	33
	Pracujący na własny rach.	28	41	23	3	5	61
	Bezrobotni	18	32	36	4	10	19
	Emeryci	23	37	16	3	20	262
	Renciści	29	39	19	2	9	36
	Uczniowie i studenci	22	42	16	4	15	43
	Zajmujący się domem i inni	24	50	5		21	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	38	11	3	13	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	42	17	2	8	105
	sekt. pryw. poza rolnict.	34	39	18	1	8	300
	prywatnym gosp. rolnym	23	50	13	3	11	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	31	38	16	4	11	90
	Od 2000 do 2999 zł	22	36	19	2	21	143
	Od 3000 do 3999 zł	30	51	10	2	7	147
	Od 4000 do 5999 zł	31	40	16	3	10	154
	6000 zł i więcej	43	30	21	1	5	133
	Trudno powiedzieć	23	44	18	2	14	130
	Odmowa odpowiedzi	25	39	14	1	20	191
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	47	7	2	31	32
	Średnie	28	39	15	2	16	284
	Dobre	30	40	17	2	11	675
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	37	13	2	21	52
	Raz w tygodniu	27	38	17	3	14	299
	1–2 razy w miesiącu	24	46	16	2	13	137
	Kilka razy w roku	31	41	16	2	10	273
	W ogóle nie uczestniczy	33	39	17	2	9	201
Poglądy polityczne	Lewica	34	40	17	3	7	237
	Centrum	29	44	15	2	9	254
	Prawica	31	40	17	2	10	338
	Trudno powiedzieć	18	34	16	2	31	122

TABELA 6

		Partie polityczne mogą wystawiać i wspierać kandydatów w wyborach na władarzy miast i wsi (prezydentów, burmistrzów, wójtów). Jaki jest Pana(i) stosunek do takiego działania partii politycznych?						Liczba osób
		Zdecydowanie popieram	Raczej popieram	Jest mi to obojętne	Raczej jestem przeciwko	Zdecydowanie jestem przeciwko	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		4	20	35	24	9	8	991
Płeć	Mężczyźni	4	19	36	23	13	5	475
	Kobiety	3	20	34	25	6	11	516
Wiek	18–24 lata	2	13	44	27	5	9	81
	25–34	1	15	43	27	7	6	138
	35–44	3	20	36	26	11	5	190
	45–54	4	18	37	23	11	8	183
	55–64	6	22	30	22	9	10	143
	65 lat i więcej	6	24	27	22	10	11	256
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	18	35	28	7	10	398
	Miasto do 19 999	7	20	32	21	11	10	135
	20 000 – 99 999	5	19	34	21	12	9	188
	100 000 – 499 999	3	21	36	24	11	6	149
	500 000 i więcej mieszk.	5	26	37	20	7	5	121
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	6	18	30	18	9	19	96
	Zasadnicze zawodowe	3	21	39	20	5	11	215
	Średnie	4	21	35	23	10	6	365
	Wyższe	3	18	32	29	11	6	315
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	3	19	34	27	11	6	167
	Średni personel, technicy	3	21	33	27	8	7	60
	Pracownicy adm.-biurowi	2	12	37	25	12	11	56
	Pracownicy usług		24	40	20	11	5	88
	Robotnicy wykwalifikowani	1	10	42	26	12	9	96
	Robotnicy niewykwalifik.	4	15	49	21	11		28
	Rolnicy	5	20	50	12	7	6	33
	Pracujący na własny rach.	5	23	29	27	12	5	61
	Bezrobotni	10	22	47	11	6	4	19
	Emeryci	6	24	27	23	8	12	262
	Renciści	14	13	28	28	7	9	36
	Uczniowie i studenci	3	13	46	24	3	11	43
	Zajmujący się domem i inni		24	34	27	3	12	42
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	3	16	32	26	14	7	140
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	2	25	31	30	3	9	105
	sekt. prywat. poza rolnict.	3	17	40	23	13	5	300
	prywatnym gosp. rolnym	3	14	54	17	7	6	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	6	28	35	17	9	5	90
	Od 2000 do 2999 zł	3	20	33	23	9	11	143
	Od 3000 do 3999 zł	6	20	38	23	8	4	147
	Od 4000 do 5999 zł	2	19	38	27	8	6	154
	6000 zł i więcej	6	25	32	25	10	3	133
	Trudno powiedzieć	3	18	37	22	11	8	130
	Odmowa odpowiedzi	2	13	31	26	10	17	191
Ocena własnych war. mater.	Złe	3	9	43	13	15	18	32
	Średnie	2	17	36	22	12	11	284
	Dobre	5	21	34	25	8	7	675
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	25	25	21	6	17	52
	Raz w tygodniu	4	18	35	24	10	9	299
	1–2 razy w miesiącu	6	23	32	21	9	8	137
	Kilka razy w roku	4	18	37	26	9	6	273
	W ogóle nie uczestniczy	2	22	35	26	10	4	201
Poglądy polityczne	Lewica	4	23	36	27	6	4	237
	Centrum	2	20	36	25	11	6	254
	Prawica	5	21	34	25	10	4	338
	Trudno powiedzieć	4	11	33	18	10	23	122